

Lituanistinio švietimo mokytojo premijos laureatė Audronė Anulienė: „Mokau taip, kad vaikai suvoktų, kokią dovaną gavo iš savų prabočių“

Belgijoje gyvenanti Audronė Anulienė savo gyvenimą paskyrė lietuvių kalbai, kultūrai ir jaunų žmonių ugdymui. Šiandien ji dirba Briuselio II Europos mokykloje, kur diplomatų ir politikų vaikus moko lietuvių kalbos ir filosofijos. A. Anulienės pamokose kalba tampa ne tik dalyku, bet ir tiltu, jungiančiu mokinius su savo šaknimis, su Lietuvos istorija, su tapatybe.

Pasauliolietuvis.lt | Justina Mikeliūnaitė

Audronės Anulienės asmeninio archyvo nuotraukos

„Neskaičiuoju savo laiko, skirto mokyklai, mokiniams, Lietuvai – tai didžioji mano gyvenimo dalis. Todėl ir į lietuvių kalbos ir literatūros bei filosofijos pamokas integruoju Lietuvos kultūros, istorijos mokymą, kad vaikai suvoktų, kokią dovaną gavo iš savų prabočių, kad tuo didžiuotųsi suvokdami save kaip lietuvius, kaip europiečius ir net pasaulio gyventojus“, – sako Lituanistinio švietimo mokytojo premijos laureatė, Briuselio II Europos mokyklos lietuvių kalbos ir filosofijos mokytoja Audronė Anulienė.

Su pedagoge kalbamės apie profesinį pašaukimą, norą dalintis, įkvėpti, auginti ir mokinius, ir save. Apie meilę Lietuvai ir tikruosius namus, kurie laukia. Ir apie tai,

kas gi mokytojos darbe pašnekovei yra tikrieji apdovanojimai.

Prie mokyklos su abiturientais

Esate ne kartą apdovanota įvairiausių institucijų Lietuvoje ir užsienyje. Per Mokytojų dieną Jums buvo įteikta Lituanistinio švietimo mokytojo premija. Ką Jums pačiai reiškia šie apdovanojimai? Kiek tai prisideda prie motyvacijos toliau siekti užsibrėžtų tikslų ir lituanistinio švietimo mokytojų darbo matomumo, įvertinimo apskritai?

Mano veiklų įvairovė nėra nulemta noro būti matomai ir įvertinamai, aš veikiu tai, už ką prisiimu atsakomybę – vaikų ugdymą, ir tai, kas man pačiai patinka, ko linkiu ir bręstančiam žmogui – atrasti save, suvokti ir pasinaudoti savo talentais, būti kūrybiškam, smalsiam, nuovokiam, priimti ir stengtis įveikti iššūkius, nebijoti svajoti ir net toliau nei, tuokart atrodo, leidžia galimybes.

Gautas itin garbingas apdovanojimas parodė, kad esu kryptingame, moralinėmis ir tautinėmis vertybėmis grįstame kelyje, tad iš visos širdies esu dėkinga visiems prie to prisidėjusiems – mokiniams, jų tėvams, mokyklos ir Belgijos lietuvių bendruomenėms, Lietuvių kalbos draugijai ir daugeliui kitų organizacijų, pavienių asmenų. Be to, apdovanojimas ne tik pamalonina, bet ir

įpareigoja tėti tai, kas turi ypatingą prasmę.

Mokytojavimas - pasaulimo profesija. Kada pajutote norą eiti pedagoginiu keliu ir kodėl pasirinkote būtent lituanistės specializaciją?

Mokykloje viskas sekėsi, buvau gamtos, mokslo ir kūrybos vaikas. Mėgau mokytis, ką nors sužinoti, skaityti (vis mama bardavo, kad naktimis elektrą žibinu), o nuėjusi prie upės, sėdėdama ant skardžio, sukurdavau kokį eilėrašį. Buvau pagalvojusi apie mokytojo kelią, mama nuvežė į Vilnių, buvo toks Būsimo pedagogo fakultetas, jaukinausi šią profesiją. Paskui lyg išsigandau, matydama kai kurių mokinių paiką elgesį, nepagarbą mokytojams; galvojau: esu jautri, jei man taip, bus sunku, skaudu... Bet atėjo tas laikas, kada suvokiau, jog gera su vaikais, gera dalytis žiniomis, idėjomis, gera ką nors įdomaus veikti ir net peržengti pamokų ribas.

Kol iš Žemaitijos nuvykau iki Vilniaus, rinkausi tarp istorijos ir lietuvių kalbos bei literatūros; keturios valandos kelionės buvo pakankamas laikas apsispręsti – rinksiuosi lietuvių kalbą ir literatūrą, nes ten įdomiau, ten ir istorija gyvesnė, per žmonių likimus pateikta. Kadangi mokyklą buvau baigusi puikiai, apdovanota medaliu, man nereikėjo laikyti stojamųjų egzaminų. Mėgavausi studijomis, nepaisydama nepriteklių, vėliau derindama darbą, mokslą ir šeimos reikalus. Literatūrologijos magistro studijos ypač buvo šventos man. Žodžio prasmė, gylis, galia – neapreiama visata, kurioje telpa visas pasaulis, vidinis ir išorinis, svajų galaktikos ir žvaigždynai... Visą gyvenimą ko nors mokiausi, turiu pluoštą diplomų, ne dėl praktinių sumetimų, kad pravers daugiau specializacijų, bet todėl, kad patinka, kad dega noras vis ką nors išmokti, naujo sužinoti, patirti, atrasti.

Po studijų visą laiką gyvenote ir dirbote mokytoja Lietuvoje. Kas beveik prieš dešimtmetį paskatino išbandyti savo jėgas dirbant su lietuvių vaikais užsienyje?

Niekada net minties neturėjau, kad kada kuriam laikui galėčiau išvykti. Kai dukros suaugo ir paliko gimtuosius namus, apėmė kažkoks slogutis, liūdesėlis, kad taip skriete skrieja laikas, gyvenimas, kad lyg nespėjau pasidžiaugti pakankamai savais vaikais, kol buvo maži...

Pamačiau kartą „Lietuvos ryte“ skelbimą –lituanistams siūlomas darbas Briuselio ir Liuksemburgo Europos mokyklose. Tada dar nežinojau apie Europos mokyklas. Pasidomėjau ir nutariau dalyvauti konkurse, vis kažkas naujo, vis kitoks pedagoginis iššūkis. Sėkmė neapleido. Pasirinkau Briuselio II Europos mokyklą, nes ten buvo ką tik įsteigta Lietuvių sekcija.

Kaip Jums sekėsi įsikurti svetur ir pradėti darbą Briuselyje?

Be abejo, įsikurti buvo nelengva, nes tokia pagalba neteikiama. Laimi konkursą, žinai, kurion mokyklon turi nuvykti, o visa kita – tavo paties reikalas. Ieškojau, kas galėtų padėti: rašiau net laišką Belgijos lietuvių bendruomenei, gavau vienos pradinių klasių mokytojos kontaktus. Mokytoja Rasa labai padėjo: pradžioje net priglaudė, padėjo susirasti ir išsinuomoti butą, susitvarkyti reikalus banke ir kitur. Streso daug – ir dirbti reikėjo, ir įsikurti, susiorientuoti kitoje šalyje.

Lietuvių sekcija Briuselio II Europos mokykloje

Ką Jums reiškia būti lietuve užsienyje?

Niekada neuždaviau sau tokio klausimo. Aš visada ir visur lietuvi – tai mano prigimtis, mano kraujas, mano šaknys. Šis darbas juk laikinas, kontraktai griežtai limituoti, atvykstama kuriam laikui. Taip pat ir daugelis diplomatų šeimų atvyksta kuriam laikui, ir jie dirba pagal limituotus kontraktus. Todėl kaita čia – įprasta. Yra ir ilgesio, jis vis veda namo.

Dauguma lituanistinių mokyklų – neformaliojo ugdymo įstaigos, kuriose pamokos vyksta tik savaitgaliais, o mokytojoms tai papildoma, dažnai savanoriška, visuomeninė veikla. Europos mokykloje mokiniai mokosi kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio. Kiek šios sąlygos prisideda prie mokinių lietuvių kalbos išsaugojimo ir stiprinimo?

Europos mokyklose puoselėjama pagarba gimtosioms ES šalių kalboms. Džiaugiamės, kad ir lietuviai turi savo kalbinę sekciją, ji yra Briuselio II Europos mokykloje, kur ir dirbu, ir dabar dar auginama Liuksemburgo I Europos mokykloje. Kalbinė sekcija – tai galimybė pagrindinius dalykus mokytis gimtąja kalba, šalys atrenka ir siunčia įvairių dalykų mokytojų. Mūsų mokykloje lietuviškai mokoma matematikos, fizikos, chemijos, biologijos, integruotų tikslųjų ir

humanitarinių mokslų. Kitų dalykų vaikai mokosi pirmąją užsienio kalbą (anglų arba prancūzų) įvairiakalbėse grupėse.

Lietuvių kalbai skiriamos keturias arba penkias pamokos per savaitę: mažesnieji turi penkias pamokas, o vyresnieji – keturias. Žinoma, norėtusi daugiau, juolab turiu mokyti ir Lietuvos istorijos, kad vaikai suprastų literatūroje istorinio konteksto ženklus, dar ruošiu mokinius ir įvairiausiems konkursams. Bet tokia tvarka, nedejuojam, o dirbam, mokomės, kartais ir švenčiam.

Lietuvių kalbos programa nėra lengva, ji išties kiek sunkesnė nei Lietuvoje, nes čia yra Europos bakalaureato programa. Ir egzaminai – raštu bei žodžiu – sudėtingesni. Pavyzdžiui, egzaminui raštu mokinytis turi mažiausiai 800 žodžių parašyti, tai yra lyginamąją poezijos analizę ir interpretaciją, publicistinio teksto analizę ir literatūrinį rašinį. Tokie darbai reikalauja ir žinių, ir kritinio mąstymo, ir kūrybingumo.

Prigimtinė vaiko ugdytoja yra šeima: jei tėvai – lietuviai, be jokių abejonių, vaikas auga ir tvirtėja lietuviybės dvasia. Mūsų mokinių tėvai – diplomatai, Lietuvos siųsti atstovauti mūsų šaliai Europos Komisijoje, Europos Parlamente, NATO, Lietuvos ambasadoje, ne vienas ir už nuopelnus Lietuvai apdovanotas. Keliakultūrių šeimų vaikams gal kiek daugėliau reikia padėti. Apie nutautėjimo problemą čia nėra kalbos. Pasitaiko mokinių kalboje kiek svetimybų, bet tai ateina iš rutinos (pavyzdžiui, mokykloje turima spintelė „lokeriu“ vadinama). Aš padedu vaikams turtinti gimtąją kalbą, nes skaitydami įvairius tekstus ir patys pastebi, kad kai kurių žodžių nežino. Pasitaiko ir sintaksės problemėlių, dažniausiai vertalų konstrukcijų. Esu tas vedlys ugdymo procese.

Mokote diplomatų, politikų vaikus, kurių šeimos neretai keliauja kas kelerius metus. Kaip pavyksta sukurti ryšį su mokiniais ir stiprinti draugišką atmosferą klasėje, jei mokinių kaita gana dažna, jie nesimoko kartu nuo pirmos iki 12 klasės? Ar palaikote ryšį su buvusiais mokiniais?

Taip, kaita čia įprastas reiškinys. Ir mokytojai keičiasi, ir mokiniai (dėl tėvų darbo). Pasitaiko, ta pati šeima po kurio laiko vėl sugrįžta, kaip smagu susitikti ir toliau mokytis. Vaikai paprastai greit susidraugauja. Mokykloje daug dėmesio skiriama įvairiai pagalbai – ir mokymo, ir psichologinei, jei to prireikia. Pamenu, po mokyklos audito tai buvo aukščiausiais balais įvertinta sritis.

Buvę mokiniai taip pat aplanko, kartais padeda motyvuoti ir jaunesnius,

kokią klasės valandėlę veda. Aplanko ir asmeniškai: tai iš Lietuvoje atliktos karinės tarnybos sugrįžta, tai net draugę atsiveda kaip „marčią“ parodyt, tai šiaip pasiteirauja, kaip sekasi, pasipasakoja patys. Malonu. O dar maloniau, kad nepamiršta Lietuvos, kalbos, savų...

Garsėjate kaip mokytoja, kuri tikrai neapsiriboja formaliomis pareigomis, o į savo darbą įdeda daug širdies, inicijuojate įvairius projektus, įtraukiate į pamokas Lietuvos istoriją ir kitus kontekstui suvokti svarbius dalykus. Kokius tikslus sau keliate kaip lituanistinio švietimo mokytoja?

Aš negalvoju apie lituanistinių tikslų kėlimą, tiesiog tai natūraliai išeina. Ar dirbau Lietuvoje, ar Belgijoje, visada many degė smalsumas, domino kūryba, filosofija. Todėl ir mokau lietuvių kalbos, literatūros ir filosofijos. Be abejo, formalus švietimas svarbus – tai pirmoji ir svarbi pareiga. O užribiai – jau laisvė rinktis, neverčiu vaikų dalyvauti konkursuose, akcijose, projektuose, stengiuosi tai pateikti kaip įdomų kultūrinį reiškinį, kaip saviieškos, savitikėjimo dalį, kaip iššūkį, kurį būtų smagu įveikti, ir pan. Vieni atsiliepia į kvietimą, kiti turi savų tikslų, pomėgių. Gražu, kai patys renkasi. Ne paslaptis – primesti dalykai prarastų skonį...

Pasidarau minėtinių datų, švenčių, rašytojų jubiliejų ir kitokių svarbių dalykų kalendorių, žiūriu, kas tais mokslo metais pavyktų, derinu su mokyklinių atostogų kalendoriumi. Norisi atsiliepti ir į Lietuvos mokyklų kvietimus: palaikau ryšius su kolegomis iš įvairių mokyklų, kartais ir jie patys kontaktuoja, prašosi į svečius, dalijamės gerąja patirtimi, idėjomis, organizuojame projektines veiklas. Bendradarbiaujame ir su kitų Europos, lituanistinio švietimo mokyklų kolegomis.

Pranešimas lituanistinio švietimo sambūryje

Kokią svarbiausią žinią, kokias vertybes ir lietuviškos tapatybės elementus siekiate perduoti užsienyje augantiems lietuvių vaikams?

Mano kiekvienas mokinys save mato kaip orų lietuvi pasaulio kontekste (tikiuosi). Kadangi mokau gimtosios kalbos daugiakultūroje aplinkoje, pirmiausia turiu akcentuoti tolerancijos svarbą, iš to kyla pagarba, kito, kitokio priėmimas, bičiulystė, santarvė, dalijimasis. Lietuviybė pirmiausia vienija mus, lietuvius, tada jau mes visi: ir mokytojai, ir mokiniai, anot filosofo Vydūno, stengiamės būti tie „saulėti žmonės“, šviesti savastimi.

Apie mokytojos darbą, pasiekimus ir atsidavimą geriausiai kalba mokinių rezultatai. Kokie mokinių pasiekimai, kūryba, pasidalinimai labiausiai džiugina?

Kiekvienas vaikas – individualybė, kiekvienam reikia paskatos, įkvėpimo, nuovokos, idėjos, jei ketina dalyvauti kokiame nors konkurse (jų suranda ar organizuoja ir pasiūlo mokytojai). Vienas iš prigimties apdovanotas kūrybos

talentu, o kitam reikia daugiau pastangų ar net pagalbos. Svarbu, kad noro yra, kryptį ir mokytojas gali pareguliuoti. Mano mokinių kūrybiniai darbai net publikuojami, kaip džiaugiausi juos matydama ir iš naujo skaitydama „Gimtojoje kalboje“, „Meno bangose“.

Žinoma, didžiuojusi visais olimpiadų, konkursų laureatais, bet vis tiek labiausiai tai visais, kurie ryžosi ką nors daugiau prasmingo nuveikti, nei atlikti klasės ir namų darbą.

Lietuvių kalbos olimpiadoje Vilniuje praėjusiais mokslo metais auklėtinis Sebastianas pelnė I vietą. Tada Valstybinės lietuvių kalbos komisijos atstovai kvietė jį į virtualų forumą apie daugiakalbystę, domėjosi, kaip daugiakalbėje aplinkoje jis išlaikė švarią ir turtingą lietuvių kalbą; dar labiau nustebau, kai vaikas net savo sukurtą eilėraštį apie gimtąją kalbą paskaitė.

Gera tave suprasti

Koks rytas! Vėl saulė! Ar nori kavos?

Ačiū, jau eisiu, geros tau dienos!

Pilni namai ir gatvės lietuvių kalbos!

Savos, kasdieninės, mielos, paprastos.

Atrideną protėvių aidas per amžius ilgus

Sutartines, laumes, pagonių dievus.

Ir toliau ši kalba jungia tave, mane – mus visus,

Ir skambėdama laisvėje kuria viltingus laikus.

Pakalbėkim, kur eisim, ką veiksime, kokia bus Tėvynė.

Girdi? Kartu mūsų balso galia begalinė!

Per mišką takelį į laisvę knygnešys mums pramynė.

Ir neužpylė takelio nei tankai, nei jų degtinė...

Tai ir savitas įrodymas, kad šis jaunas poetas išmano mūsų tautos istoriją, esmines vertybes, laisvės kainą.

Daugybė vaikų dalyvavo „Kalbų kengūroje“ (lietuvių, anglų, prancūzų kalbų), lijo Auksinių ir sidabrinių kengūrų lietus. Gausus ir puikių vertėjų būrys, noriai dalyvavo vertimų konkurse „Tavo žvilgsnis“, versta į lietuvių kalbą iš anglų, vokiečių, prancūzų kalbų. Sėkmė kai kuriuos lydėjo ir konkurse „Euroclassica“. Pagerbti ir M. K. Čiurlionio metai, vyko daug įvairiausių konkursų – haiku, miniatiūrų, esė. Gautas finansavimas ir projektui „Pažintis su M. K. Čiurlioniu“, grupė mokinių ir mokytojų tuoj skrisim Lietuvon, ten suplanuota prasmingu kultūrinių veiklų, lankysime parodas, muziejus.

Verta paminėti ir jaunuosius filosofijos mylėtojus. Dalyvauta filosofijos olimpiadoje Lietuvoje. Briuselio IV Europos mokykla rengė „Filosofijos dienas“, į kurias buvo sukviesti įvairių Europos mokyklų mokiniai, mokytojai. Lietuvaitė Kamėja organizavo kūrybines dirbtuves „Naujos realybės“, dalyvavo moralinės dilemos konkurse ir laimėjo I vietą.

Visko ir neišvardysiu. Tai tiesiog tęstinis procesas – visokeriopo augimo, tobulėjimo, saviraiškos, džiaugsmo.

Patriotinė kompozicija Europos komisijoje

Kas dar, be pamokų mokykloje, padeda išlaikyti ir perduoti jaunajai kartai lietuviybę emigracijoje? Kiek įsitraukiate į lietuvių bendruomenės veiklas?

Mes nesame emigrantai. Mūsų lietuviški pasai. Mes laikinai dėl vienokios ar kitokios misijos Lietuvos siųsti atstovauti jai. Vaikai keliauja su tėvais. Apie ilgesį, paliktus senelius, draugus vaikai dažnai kalba; štai apie tai liudijantis Daumanto eilėraščio posmas: „Briusely gatvės – svetimos, šaltos. / Lietuviški žodžiai čia skamba lyg maldos. / Rytą prabundu – lietūs ar migla, / O gal ilgesys, kurį neša kalba?“

O Belgijos lietuvių bendruomenė labai aktyvi, gausu prasmingų veiklų ir renginių. Aš negaliu būti labai aktyvi bendruomenės veiklų dalyvė, nes mano „šventovė“ mokykla, jai skirta daugiausia laiko, o kitiems dalykams jau jo mažiau belieka. Bet glaudžiai bendradarbiaujame, net sukūrėme ir naujų tradicijų, pavyzdžiui, Lietuvos ambasadoje drauge švenčiame Mokslo ir žinių dieną, o per Valstybės dieną ten giedame himną, pagerbiame mokyklą baigusius abiturientus, švietimo atašė apdovanoja LR ŠMSM prizais. Praėjusių mokslo metų abiturientų laida buvo ypatinga – pagal paskutiniųjų metų ugdymo ir egzaminų rezultatus buvo pirmieji tarp kitų kalbinių sekcijų mokinių. Suprantu, tai ne lenktynės, bet gera matyti ugdymo aruodus, kupinus žinių, puikių vertinimų, laimėjimų.

Galbūt turit palinkėjimą kolegoms lituanistinio švietimo mokytojams

kitose šalyse?

Europos mokyklų kolegoms visada stengiuosi padėti: vesta nemažai seminarų, parengta metodinių priemonių, dalytasi gera pedagogine patirtimi, buvau ir mentorė. Kai aš pradėjau darbą Europos mokykloje, išgyvenau daug streso, dalykinės pagalbos nelabai tegavau, todėl labai suprantu, kaip svarbu padėti, dalytis, pagalvoti apie visokeriopą ir mokytojo gerovę. Mokytojas irgi žmogus, tai džiaugiasi, tai sunerimęs ar pavargęs. Pirmiausia ir noriu palinkėti empatiško nuoširdaus ryšio – bendravimo ir bendradarbiavimo, gvildinti bendrų minčių, kaip lietuviybės liepsnelėmis dalytis su mokiniais, anot šviesuolio M. Daukšos, kad vaikai suprastų, jog gimtoji „kalba yra bendras meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas...”

Ar planuojate ateityje grįžti gyventi į Lietuvą?

Jau minėjau, kad esu, kaip ir kiti kolegos Europos mokyklose, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos limituotam laikotarpiui siūsta darbui Briuselio II Europos mokyklon, Lietuvių sekcijon. Esu lietuvė žemaitė, mano pasas lietuviškas. Mano namai Tauragėje, Knygnešio gatvėje (labai prasmingai pavadinta gatvė miesto pakrašty, pamiškėje). Tikrai grįšiu.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.